

Serviceplan för stärkt kommersiell service år 2025-2030

Dokumenttyp: Plan

Dokumentnamn: Serviceplan för kommersiell service 2025-2030

Beslutat datum: 2024-10-22 § 160

Gäller från datum: 2024-10-23

Beslutat av: Kommunstyrelsen

Ansvarig: Erika Hjukström

Diarienummer: 2024/512-159

Dokumentinformation: [Klicka eller tryck här för att ange text.](#)

Foton: Bild vid Servicepunkten i Gargnäs

Innehållsförteckning

Innehåll

Serviceplan för stärkt kommersiell service år 2025-2030	1
Innehållsförteckning	3
Varför jobba med service?	4
Regionalt serviceprogram för Västerbotten, 2024-2030	4
Syfte och mål	5
Serviceplanen kopplad till kommunens mål och vision antagna år 2024.	5
Serviceplanen kopplad till kommunala översiktsplanen	5
Lokala serviceplanens mål	5
Vad är Service?	6
Offentlig service	6
Kommersiell service	6
Ideell service	7
Övrig service	7
Begrepp och definitioner	7
Serviceorter i Sorsele kommun	8
Siffror om kommunen	8
Handlingsplan	10
Stärka den kommersiell service vid de utpekade serviceorterna.	10
Vidareutveckla konceptet servicepunkter och infopoint.	10
God samverkan med lokalsamhälle och regionala aktörer för att utveckla och skapa attraktiva landsbygder att bo, verka och leva i som därmed stärker livskraften hos den kommersiella servicen.	10
Uppföljning och revidering	11

Varför jobba med service?

En fungerande service i Sorsele tätort och landsbygderna är en förutsättning för att människor ska kunna bo och arbeta i hela kommunen. Att det finns tillgång till dagligvaror och drivmedel men även förbrukningsvaror, apotek, post- och paket, bank och ombud av olika slag. I kommunens glesaste områden, där befolkningsunderlaget är stor nog för att en brist på service ska utgöra en begränsning men inte tillräckligt stort för att det ska ge den kommersiella servicen ett tillräckligt kundunderlag för att erbjuda likvärdig service som i tätare strukturer, det är här som serviceplanen fyller sin funktion.

Framtida behov och utmaningar på framförallt landsbygderna kommer att kräva fortsatta insatser inom serviceområdet bl.a. genom olika insatser för att stärka butiker och drivmedelsstationer med strategisk betydelse för varuförsörjningen men också nya insatser med modeller för samverkan mellan olika serviceslag för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Att arbeta för god service i kommunen bidrar också till stärkt områdets beredskap i händelse av kris och krig. Sveriges kommuner har ett geografiskt områdesansvar vilket innebär att vi ska samverka och samordna planering och förberedelser, samordna krishanteringsåtgärder och information till allmänheten.

Regionalt serviceprogram för Västerbotten, 2024-2030

Det Regionala serviceprogrammet är en plan med aktiviteter för att uppnå målet att skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka i alla delar av länet genom att främja en tillfredsställande servicenivå av grundläggande kommersiell service utifrån realistiska förutsättningar och inom rimliga avstånd.

Programmet ska vägleda aktörerna till samordning och samverkan kring främjandeåtgärder för grundläggande kommersiell service i områden där det är svårt att bedriva service på kommersiella grunder. Främjandeåtgärder är riktade mot servicegivande organisationer, vanligen företag som tillhanda håller service.

Det regionala serviceprogrammet omfattar Västerbottens alla 15 kommuner och ska utmynnas i en handlingsplan med insatsområden för att koncentrera arbete och insatser för att främja kommersiell service. Programmet anger även hur ekonomiska stöd ska prioriteras. Det Regionala serviceprogrammet är även kopplat till Västerbottens Regionala Utvecklingsstrategi.

Syfte och mål

Syftet med en kommunal serviceplan är flera. Dels att ge en beskrivning av den service som finns i kommunen idag, dels ge ett underlag för kommunen och andra aktörer som vill utveckla landsbygderna i Sorsele. Planen ska vara ett verktyg för att öka handlingskraften i servicefrågor.

Det övergripande målet för lokala serviceplanen är att bidra till att människor och företag ska kunna bo och verka i alla delar av kommunen med tillfredsställande servicenivå utifrån realistiska förutsättningar och inom rimliga avstånd.

Avgränsning:

Denna lokala serviceplan har fokus på kommersiella servicen.

Denna serviceplan är kopplad till det regionala serviceprogrammet för Västerbottens län. Planen är även kopplad till Sorsele kommuns visions och måldokumentet och Översiktsplanen enligt nedan.

Serviceplanen kopplad till kommunens mål och vision antagna år 2024.

- Tillsammans
- Tillväxt och utveckling
  - Sorsele kommun är en samverkande innovativ och effektiv organisation som skapar goda förutsättningar att bo, verka och leva i hela kommunen
    - bibehålla offentlig service
    - ökad kommunal närvaro på kommunens serviceorter.
  - Vi vill ha en ökad befolkning där fler väljer Sorsele kommun

Serviceplanen kopplad till kommunala översiktsplanen

I Sorsele kommuns översiktsplan framgår att det är av stor vikt att de långsiktiga beslut som fattas tillsammans bidrar till gynnsamma och effektiva strukturer som kan stödja utvecklingen av landsbygden. Målsättningen är att bidra till översiktsplanens följande områden:

- Offentlig och kommersiell service.
- Utveckla lokala koncept omkring lokala servicepunkter.
- Ett hållbart företagande och småskalig produktion/förädling.
- Rekreativsmöjligheter och folkhälsa.

Lokala serviceplanens mål

Kopplat till andra mål summeras målen för Lokala serviceplanen till:

1. Stärka den kommersiella service vid de utpekade serviceorterna.
2. Vidareutveckla konceptet servicepunkter och infopoint.

3. God samverkan med lokalsamhälle och regionala aktörer för att utveckla och skapa attraktiva landsbygder att bo, verka och leva i som därmed stärker livskraften hos den kommersiella servicen.

Vad är Service?

Offentlig service delas in i statlig, regional och kommunal service. Serviceplanen ska belysa och ta hänsyn till sambandet mellan offentlig, kommersiell och ideell service.

Offentlig service

Statlig service

- Polis
- Försäkringskassa (Statens servicecenter)
- Arbetsförmedling (Statens servicecenter)
- Skatteverket (Statens servicecenter)

Regional service

- Kollektivtrafik
- Hälso- och sjukvård
- Folktandvård
- Regionala utvecklingsansvaret

Kommunal service

I den kommunala servicen ingår många verksamheter som både är obligatoriska och frivilliga. De vanligaste i Sorsele kommun är:

- Skola/förskola
- Äldrevård
- Bibliotek
- Räddningstjänst
- Bostäder
- Vatten och avlopp
- Avfall och återvinning
- Miljö och hälsoskyddsärenden
- Bredband
- Service till näringslivet
- Infopoint
- Servicepunkt
- Elljusspår
- Skoterleder

Kommersiell service

Utgångspunkten i denna plan är hur kommunen strategiskt ska stärka förutsättningar för grundläggande kommersiell service på landsbygden samt annan viss offentlig service som lämpligen kan samordnas med kommersiell service. För att främja utvecklingen på landsbygden behövs även andra planer för både offentlig- och kommersiell service, service som är viktig för att skapa attraktiva boendemiljöer och nya möjligheter till jobb. Det är också helt avgörande att det finns en bra infrastruktur (vägar, bredband via fiber och mobil uppkoppling) på landsbygden för att servicen ska kunna fungera för både boende och

företag. Dessa områden beskrivs inte här utan finns i andra styrdokument och planer.

Kommersiell service är:

- Dagligvaruhandel
- Fossila och fossilfria drivmedel
- Postombud: ta emot, transportera och dela eller lämna ut brev och paket, försäljning av frimärken och andra postartiklar.
- Apoteksservice: försäljning av receptfria läkemedel och andra apoteksvaror samt utlämning av receptbelagda läkemedel.
- Grundläggande betaltjänster: betalningsförmedling, uttag av kontanter samt hantering av dagskassor för näringsidkare och ideella föreningar

Ideell service

I kommunen finns även en annan viktig service och det är den som tillhandahålls av ideella krafter som lokala föreningar och sammanslutningar av andra slag. Denna service är bred och omfattande. Några exempel är:

- Möteslokaler
- Religiösa samlingslokaler
- Gym och idrottsanläggningar

Övrig service

Till övrig service räknas service som tillhandahålls av bland annat företagen i kommunen som exempelvis:

- Hotell och campingplatser
- Restaurang och caféer
- Verkstäder
- Butiker med förbrukningsvaror
- Frisörer

Begrepp och definitioner

Begrepp kan ses som verktyg för att förstå verkligheten. Det finns flera olika sätt att använda begrepp på och det sätt som väljs har betydelse för hur sammanhang beskrivs. Här presenteras och förklaras kort några av de begrepp som används i denna plan.

Landsbygder: Definieras enligt regionala serviceprogrammet ur ett bredare perspektiv och benämns i plural för att visa på att det finns olika typer av landsbygder.

Tätort: En ort med minst 200 invånare i samlad bebyggelse med normalt högst 200 m mellan husen (Statistiska centralbyrån). (Sorsele räknas som den enda tätorten i Sorsele kommun).

Serviceort: En ort som politiker har pekat ut som serviceort för den offentliga och kommersiella servicen tillgängligheten.

Servicepunkt: Ett lokalt serviceställe som förutom ett serviceutbud enligt avtal även utgör en viktig mötesplats för boende, verksamma och besökare.

Trygghetspunkt: En samlingsplats där människor får stöd under en samhällsstörning.

Serviceorter i Sorsele kommun

Följande orter pekas ut i Sorsele kommun som serviceorter:

SORSELE

Sorsele är kommunens centralort och har en befolkning på ca. 1200 personer.

Centralorten utgör ett regionalt centrum där många viktiga funktioner finns för service, handel, sjukvård och utbildning.

AMMARNÄS

Ammarnäs är en fjällby belägen i kommunens nordvästra del i mitten av Vindelfjällens naturreservat. Här bor ca 200 invånare och är en stor turistort som under olika perioder på året har en stor mängd besökare. Här finns dagligvaror, drivmedel, apoteksombud och paketombud.

BLATTNICKSELE

Blattnicksele ligger på båda sidor av Vindelälven, 2,5 mil nedströms Sorsele och har en befolkning på ca 200 invånare. Här finns dagligvaror, drivmedel, apoteksombud och paketombud.

GARGNÄS

I Gargnäs bor ca 150 invånare som ligger i kommunens södra del utmed Gargån, inte långt ifrån mynningen till Vindelälven. Här finns dagligvaror, apoteksombud och paketombud. Här finns också möjlighet att ta ut kontanter via Bankomat.

Tjänsten grundläggande betaltjänster finns främst men i begränsad omfattning i Sorsele. Dagskassehantering finns bara i begränsad omfattning via insättningsautomat och betalningsförmedling som att betala räkningar finns inte alls etablerat på någon ort i kommunen.

Siffror om kommunen

- 45,6 % bor i tätort, 54,4% bor på landsbygderna jfr med Sverige 87,6% i tätort (SCB Statistik 2020)
- Det finns dagligvarubutiker vid kommunens fyra serviceorter.
- Det finns idag drivmedelsförsäljning vid tre av fyra serviceorter, drivmedelsförsäljning saknas i Gargnäs men är under uppbyggnad. I dagsläget påverkas 300 folkbokförda kring Gargnäs negativt som får längre till närmaste tankställe.

- Om drivmedelsförsäljning skulle upphöra i Ammarnäs påverkas 281 folkbokförda i området och genomsnittliga avståndet med bil till närmaste drivmedel går från 8 km till 83 km.
- Könsfördelningen 47,1% kvinnor och 52,9 % män jfr med Sverige 49,6% kvinnor och 50,4% män (SCB 2022)
- Medelåldern i Sorsele är 47,4 år jfr med Sverige 41,7år (SCB 2022).

Handlingsplan

Stärka den kommersiella servicen vid de utpekade serviceorterna.

För att uppnå en god servicenivå i hela landet finns olika ekonomiska stöd till i första hand dagligvarubutiker och drivmedelsstationer i landsbygderna. Stöd kan lämnas för att det ska kunna upprätthållas en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden. Region Västerbotten handlägger ansökningarna om stöd samt bedömer vad som är prioriterat för att nå de regionala målen.

- Kommunen deltar vid utbildningstillfällen om stöd för kommersiell service
- Föra dialog med kommersiella servicegivare i kommunen samt samordna vid regionala insatser för kommersiell service.
- Information om vart man vänder sig med frågor om stöden på kommunens hemsida.
- Kommunen budgeterar årligen för stöd till kommersiell service genom hemsändningsbidrag och ser regelbundet över regler för hemsändningsbidrag för att de ska passa de lokala butikerna.
- Verka för att skafferiavtalen bibehålls och fortsätta skapa möjligheter för kommunen att handla så lokalt som möjligt.

Ansvarig: Utvecklingsverksamheten

Finansieras: Inom befintlig budget

Vidareutveckla konceptet servicepunkter och infopoint.

- Kommunen följer servicepunktsavtalen och budgeterar årligen för uppdragsersättningar för de lokala servicepunkterna.
- Utveckling av nya infopoints görs vars syfte är att stärka besöksnäringen i kommunen.
- Stödja innovativa lösningar för service och utveckling av befintliga servicepunkter.
- Jobba för stärkt krisberedskap på serviceorterna genom att ta utveckla en modell med trygghetspunkter vid servicepunkterna som följer MSBs riktlinjer och Sorsele kommuns styrdokument för krisberedskap.

Ansvarig: Utvecklingsverksamheten.

Finansieras: Inom befintlig budget

God samverkan med lokalsamhälle och regionala aktörer för att utveckla och skapa attraktiva landsbygder att bo, verka och leva i som därmed stärker livskraften hos den kommersiella servicen.

- Skapa kontaktytor för kommunala verksamheter och föreningar, företag och medborgare i serviceorterna för att möjliggöra insatser som stärker landsbygderna som plats att bo, verka och leva i.

Ansvarig: Utvecklingsverksamheten har samordningsansvar men varje verksamhet ansvarig utifrån deras förutsättningar att genomföra inom de områden dem berör.

Finansieras: Inom befintlig budget

Uppföljning och revidering

Årlig sammanfattning och redovisning

Kommunstyrelsen har via internkontrollplan ett samordningsansvar för att följa upp och utvärdera genomförda åtgärder där dem önskar.

Revidering

Utvecklingsverksamheten ansvarar för att planen blir medvetandegjord både internt och externt och ansvarar för dess revidering.